Forskningsrådet

Programplan for FORNY2020

Kommersialisering, nyskaping og innovasjon basert på ideer fra offentlig finansierte forskningsmiljøer (2011 – 2020)

FORNY2020 består av tre delprogrammer; et verifiseringsprogram, en basisfinansiering av infrastruktur for kommersialisering og et delprogram for utvikling og effektivisering av den samme infrastrukturen.

24.11.2009

Innhold

Programplan for FORNY2020

1. Bakgrunn og innledning ... 3
2. Strategiske og faglige vurderinger ... 3
2.1 FORNY-programmet 1995 -2009 ... 4
2.2. Evalueringens anbefalinger for FORNY2020 ... 4
2.3 Andre tiltak for økt nytte av forskning ... 7
3. Overordnet målsetting for FORNY2020 ... 8
4. Delprogrammer ... 8
5. Beskrivelse av programmet ... 10
5.1 FORNY2020 Verifisering – finansiering av verifisering- og utviklingsprosjekter ... 10
5.1.1 Mål ... 11
5.1.2 Målgruppe ... 11
5.1.3 Prioriterte virkemidler ... 11
5.1.4 Kriterier for tildeling av støtte ... 12
5.1.5 Porteføljestyring og oppfølging av prosjekter ... 13
5.2 FORNY 2020 Basis - finansiering av kommersialiseringsaktører ... 13
5.2.1 Behovet for finansiering ... 13
5.2.2 Mål for FORNY2020 Basis ... 14
5.2.3 Målgruppe ... 14
5.3 FORNY 2020 Strukturforbedring - forbedring av systemet med kommersialiseringsaktører ... 15
6. Forholdet til andre tiltak i Forskningsrådet, det øvrige virkemiddelapparatet og andre aktører ... 16
6.1 Samordning med andre programmer og sentre i Forskningsrådet ... 16
6.2 Samordning med andre virkemiddelaktørers programmer og tiltak ... 17
6.3 Samordning med øvrige tiltak ... 17
7. Internasjonalt samarbeid ... 18
8. Kommunikasjon ... 18
9. Budsjett ... 18
10. Styring og ledelse av programmet ... 20
11. Evaluering ... 21

1. Bakgrunn og innledning

En av de fire overgripende målsetningene i forskningsmeldingen ”Klima for forskning”[1] er at forskningsresultater og ressurser skal utnyttes til samfunnets beste. Forskningsresultatene skal løse samfunnsutfordringer og være basis for nye produkter, nye tjenester og nytt kunnskapsbasert næringsliv. Samlet sett skal resultatene bidra til økt verdiskaping og økt velferd.

Forskningsrådet har en sentral rolle i å realisere disse målsetningene. Oppgaven innebærer kommersialisering og næringsutvikling gjennom målrettede virkemidler og ryddige prinsipper for resultatrettet forvaltning av de immaterielle rettighetene. Et overordnet mål er å tilrettelegge for et godt samspill mellom næringsliv og offentlig finansierte forskningsmiljøer for derigjennom å styrke innovasjonsevnen i samfunnet og konkurransekraften i næringslivet.

På denne bakgrunn lanserer Forskningsrådet fra 2011 programmet FORNY2020. Det nye programmet vil bli en sentral aktør i forhold til gjennomføring av ambisjonene i forskningsmeldingen om effektivt å utnytte og realisere ideene fra forskning.

2. Strategiske og faglige vurderinger

Styrkede offentlige forskningsbevilgninger og økt satsing på forskning i offentlige forskningsinstitusjoner gir økt idétilfang og flere potensielle prosjekter for kommersialisering og innovasjon. Totalt bevilger offentlige myndigheter årlig 22 mrd kr. til forskning gjennom universitets-, høyskole- og instituttsektoren[2]. I tillegg bevilges 2 mrd kr. til forskning innen sykehus- og helsesektoren[1]. Resultatene fra offentlig finansiert forskning kommer samfunnet til nytte gjennom mange former for teknologi- og kunnskapsoverføring som illustrert i Figur 1.

Figur 1. Verdiskapning og kommersiell utnyttelse av offentlig finansiert FoU

[1] St.melding nr. 30: Klima for forskning (2008-2009
[2] NIFU STEP

Det er behov for tiltak som bidrar til å forløse det potensialet i offentlig finansiert forskning som ellers ikke fanges opp gjennom etterspørsel fra eksisterende næringsliv eller offentlige aktører. Dette vil for eksempel være tilfelle innenfor områder der vi har en svak industristruktur eller en svakt utviklet etterspørselsside, og for prosjekter der den teknologiske risikoen er for stor til at private aktører vil ta ansvaret for videre utvikling.

For å sikre at flere av disse forskningsresultatene bidrar til næringsutvikling og økt velferd i samfunnet, er det gjennomført tiltak på ulike områder.

2.1 FORNY-programmet 1995 -2009

Siden 1995 har FORNY-programmet vært et av myndighetenes sentrale virkemidler for å sikre kommersiell nyskaping fra forskning. De seneste evalueringene av programmet konkluderer med at FORNY har nådd målgruppen[3] og har bidratt til økt bevissthet og endrede holdninger til kommersialisering av forskningsresultater[4], men at de direkte målbare resultatene i form av patenter, selskapsetableringer og lisensavtaler er beskjedne sammenliknet med tilsvarende resultater internasjonalt. Det pekes på mange mulige årsaker til dette; både forhold knyttet til utformingen av selve programmet og forhold utenfor programmet.

Konklusjonene i evalueringen må sees i lys av flere forhold. Evalueringen tar ikke i tilstrekkelig grad høyde for ulikheter mellom de ulike kanaler og former for samarbeid mellom akademia og næringslivet. En direkte sammenlikning av resultatene fra FORNY og resultatene fra tilsvarende programmer i andre land vil ikke være riktig gitt ulikheter i innovasjonssystemene. For det andre tar rapporten i stor grad kun for seg kvantitative verdier. Den legger liten vekt på hva FORNY har bidratt med av kompetanseheving og nettverksbygging mellom forskning og næringsliv.
I tillegg påpekes det at det kan være for tidlig å trekke konklusjoner på grunnlag av bedriftsporteføljen slik den fremstår i dag. Aktiviteten og bevilgningene i programmet er betydelig øket de siste 5-6 årene og etablering av TTOene ved universitetene. Evaluatorene anbefaler at porteføljen fortsatt følges tett også i årene som kommer.

På tross av manglende direkte resultater, konkluderer evalueringen med at FORNY har hatt en sentral rolle, og bør videreføres i ny form basert på erfaringer og resultater som er oppnådd. FORNY2020 er utviklet på bakgrunn av erfaringer fra FORNY-programmet (1995 til 2009), tilsvarende internasjonale ordninger og NIFU STEPs evaluering. Evalueringen peker på et sett med konkrete utfordringer for et fremtidig program, og det oppsummeres nedenfor hvordan disse møtes i FORNY2020.

2.2. Evalueringens anbefalinger for FORNY2020

Klargjøre målene for programmet

Programmets mål karakteriseres som uklare, for generelle og ikke egnet til å måle programmets resultater. Målene har vært for snevre i den forstand at programmet har hatt stor fokus på antall selskapsetableringer og lisenser, mens andre former for teknologioverføring som konsulenttjenester, oppdragsforskning og samarbeid ikke har blitt adressert.

[3] NIFU STEP Rapport 19/2009
[4] NIFU STEP Rapport 34/2008

FORNY2020 vil heller ikke i fremtiden ha fokus på de kanalene for anvendelse av forskning som er velfungerende, for eksempel instituttsektorens samarbeid med industrien. Programmet skal bidra til at ideer og oppfinnelser fra forskningsmiljøene som av ulike grunner ikke har funnet veien til markedet gjennom etterspørsel fra eksisterende næringsliv, også bidrar til verdiskaping.

I henhold til anbefalingen i evalueringen legges det opp til et tydelig skille mellom ulike typer aktiviteter ved at programmet etableres med tre delprogrammer;

- et verifiseringsprogram
- en basisfinansiering av infrastruktur for kommersialisering
- et delprogram for utvikling og effektivisering av den samme infrastrukturen

De konkrete målene for det nye programmet defineres på delprogramnivå. Det er identifisert målbare indikatorer og konkrete virkemidler for delprogrammet FORNY2020 Verfisering. For de andre delprogrammene vil målstruktur og virkemidler bli utviklet i samarbeid med berørte parter.

For å styrke tilgangen på gode ideer, åpnes verifiseringsprogrammet for søknader fra et bredere spekter av forsknings- og kommersialiseringsaktører, og fra forskningsintense mikrobedrifter.

Forbedre koordineringen i hele kommersialiseringssystemet

Evalueringen anbefaler at Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA i større grad koordinerer sine virkemidler med tanke på hele kommersialiseringsprosessen. Mange virkemidler synes rettet inn mot idégenereringsfasen og i bedrifters vekstfase, mens den beskjedne veksten i nyetablerte bedrifter kan indikere vanskeligheter med å finne finansiering i etableringsfasen.

FORNY2020 adresserer dette konkret ved å åpne opp for finansiering av verifiseringsaktiviteter også etter selskapsregistrering. Programmet skal rendyrke sin rolle som bidragsyter i verifiseringsfasen med hovedfokus på overføring av teknologi til eksisterende industri. Rolledelingen mot Innovasjon Norge skal gjøre tydeligere ved at støtte til etablering og utvikling av nye selskaper anses for å være Innovasjon Norges oppgave. I tillegg vil programmet bruke det etablerte Samarbeidsutvalget mellom Forskningsrådet, SIVA og Innovasjon Norge for å sikre samordning av virkemidlene og samspill med andre deler av innovasjonssystemet.

Forbedre systemet med kommersialiseringsaktører

FORNY-programmet har arbeidet desentralisert gjennom et nettverk av kommersialiseringsaktører (KA) ved forskningsparker, institutter og høyskoler og etter hvert sammen med teknologioverføringskontorer (TTO) ved universitetene. Til sammen har 16 aktører hatt samarbeidsavtale med FORNY-programmet. Disse aktørene har sluset søknadene inn til programmet og har selv vært delfinansiert av programmet. Programmets midler har i det vesentligste også vært kanalisert ut gjennom de samme aktørene. Evalueringen gjennomfører ingen nærgående vurdering av disse aktørene, men påpeker manglende samordning, stiller spørsmål ved kompetanse og organisering. Evalueringen anbefaler en sterkere grad av diversifisering av aktørene og et sterkere fokus på de beste miljøene; eventuelt etter modell fra andre typer senterfinansiering i Forskningsrådet.

Erfaring, både nasjonalt og internasjonalt, tilsier at kommersialisering av forskningsresultater kun i et fåtall tilfeller er selvfinansierende og at det er nødvendig med offentlig finansiering For å ivareta den kompetansen som finnes i systemet og samtidig møte utfordringene knyttet til effektivisering og profesjonalisering av systemet, etableres det to ulike delprogrammer i FORNY2020.

- et delprogram som skal sikre at forskningsmiljøene over hele landet har tilgang til et apparat for kommersiell utvikling av gode ideer. Finansieringen baseres på modellen for basisfinansiering til instituttene og arbeidet skal skje i tett samarbeid med eierne av kommersialiseringsaktørene. Kommersialiseringsaktører tilknyttet universitetene, aktører tilknyttet institutter og de som har tatt en regional rolle har ulike typer utfordringer. Finansieringen skal være differensiert i forhold til disse aktørenes ulike roller og oppgaver.
- et delprogram for strukturforbedring skal ta en aktiv rolle i den modnings og endringsprosessen som pågår i systemet, og finansiere konkrete tiltak som incentiver for omstrukturering, spesialisering og kompetanseheving.

Arbeide for integrasjon av kommersialisering i forskningsmiljøene

Evalueringen av FORNY påpeker at næringsutvikling i liten grad er integrert i forskningsinstitusjonenes egne strategier, og at ressurser til arbeidet i varierende grad er allokert fra institusjonenes egne budsjetter. Det påpekes at et sentralt punkt i fremtiden vil være å involvere forskningsinstitusjonene i større grad enn i dag, og at god utvikling og videreføring av ideer vil avhenge av hvordan universiteter, høyskoler, institutter og helseforetak selv satser på å fremme kommersialisering av sine ideer.

FORNY2020 vil arbeide for å endre kulturen og skape en mer positiv holdning i forskningsmiljøene til å kunne forløse flere ideer med mulig kommersielt potensiale. Dette skjer i et tett samspill mellom forskningsmiljøene, teknologioverføringsenhetene og programmet. Hovedansvaret for å bedre integrasjon av kommersialisering i forskningsinstitusjonenes strategi og mål ligger hos myndighetene og forskningsinstitusjonene selv.

Redusere byråkrati

Evalueringen påpeker at byråkratiet må reduseres. De påpeker samtidig at FORNY har en ganske svak og liten sentral administrasjon. Derimot påpeker de at programmet er sterkt desentralisert hvor oppgaver og roller er delegert til et stort apparat av TTO/KAer. Både programmet/ administrasjonen, som er et samarbeid mellom Forskningsrådet og Innovasjon Norge, og TTO/KA-apparatet er påvirket av de uklarheter dette representerer. Sammen med tildelinger av øremerkede midler fra de fem bevilgende departementer med delvis sprikende eller overlappende mål, skaper dette kompliserte rammer og mål for programmet. Samlet sett representerer dette et byråkrati som må forenkles.

Evalueringen anbefaler at det nye programmet gjøres mer lik andre forskningsprogrammer i Forskningsrådet, med evaluering av individuelle fagfelle og at antall nivåer og aktører i kommersialiseringssystemet minimeres. Det samme gjelder søknads- og rapporteringssystemet.

Forslaget til nytt program har forsøkt å forenkle byråkratiet ved:

- Å gjøre FORNY2020 til et rendyrket forskningsrådsprogram med åpne direkte utlysninger mot forskningsmiljøet og kommersialiseringsaktører
- I stedet for individuell vurdering av søknadene som foreslått i evalueringen, velger vi å utvide bruken av paneler og kanskje faste tematiske eller sektoriale paneler. Samtidig legges det opp til utvidet bruk av eksterne peer referees i flere faser av utvelgelse og oppfølging av prosjektene.
- Søknads- og rapporteringsarbeidet reduseres ved at det legges opp til basisbevilgninger for treårsperioder.

- Klarere rolledeling med Innovasjon Norge ved at det bør være INs oppgave å bistå med kompetanse og økonomiske midler i de tilfeller hvor det er nødvendig å etablere et nytt selskap for å realisere ideen.

Adressere kjønnsmessige ubalanse

Evalueringen dokumenterer at kjønnsbalansen i forskningsinstitusjonene som KAene betjener er i snitt 40-60 med majoritet menn, mens reell kvinnedeltakelse i prosjekter som FORNY delfinansierer er estimert til rundt 10%, langt lavere enn hva man kunne forvente ved lik rekruttering fra forskningsmiljøene. Evaluatorene mener det er avgjørende at kvinnelig akademisk entreprenørskap adresseres klarere i handlingsplaner og på et overordnet nivå. Innenfor rammen av FORNY-programmet anbefales det sterkere fokus på mentoring av kvinner som deltar i prosjekter og selskaper.

FORNY2020 adresserer problemstillingen gjennom fokus på rekruttering av begge kjønn i

- ekspertpaneler
- mentorpool
- programmets styringsorganer

I tillegg skal problemstillingen ha fokus i kommunikasjonsarbeidet og gjennom mentorordningen i FORNY2020 verifisering som kan ha spesifikke aktiviteter knyttet til kvinnelige prosjekt- og selskapsledere.

2.3 Andre tiltak for økt nytte av forskning

Et annet sentralt tiltak for økt utnyttelse av forskningsresultater er endringene i Universitets- og høyskoleloven og Lov om Arbeidstakeroppfinnelser fra 2003 som ga universiteter og høyskoler rett til eierskap til oppfinnelser som deres tilsatte utvikler. Lovendringen gir også universitetene en fjerde hovedoppgave med å bidra til at universitetenes aktiviteter skal komme samfunnet til nytte, og derigjennom plikt til å bidra til at forskningsresultatene med potensiale leder til næringsutvikling og kommersiell utnyttelse. Ett av tiltakene for å ivareta dette ansvaret, var etablering av teknologioverføringskontorer (TTO) ved universitetene, som i betydelig grad er finansiert gjennom FORNY-programmet.

En forutsetning for kunnskapsbasert verdiskaping er bevissthet om immaterielle rettigheter og kunnskap om hvordan disse effektivt kan bidra til økt konkurransekraft. I dag er patentporteføljen til norske bedrifter, forskningsinstitutter og universiteter beskjedne i forhold til sammenliknbare land. Forskningsrådet har hatt spesiell fokus på spørsmål knyttet til immaterielle rettigheter, og har oppdatert sitt avtale- og regelverk på dette området de siste årene. Behovet for større bevissthet finnes både i næringslivet og i akademia.

Forskningsmiljøene arbeider med ideer som kan ha stort potensiale for innovasjon og effektivisering i offentlig sektor, men som ikke fanges opp av eksisterende virkemidler eller ikke realiseres som følge av manglende bevissthet. Utvikling av en del av disse ideene vil kreve en annen type kompetanse og en annen tilnærming enn en kommersialiseringsprosess med mål om næringsutvikling som FORNY-programmet har hatt fokus på. Imidlertid er det, på samme måte som FORNY-programmet i stor grad har bidratt til bevisstgjøring og kultur for kommersiell utnyttelse av resultater fra offentlig finansierte forskningsmiljøer, behov for tilsvarende bevisstgjøring knyttet til anvendelse i offentlig sektor. Erfaringen fra arbeidet med kommersiell utvikling av ideer kan trekkes inn i dette arbeidet. På sikt bør det utvikles ordninger for stimulering til økt utnyttelse av denne typen

forskningsresultater, koordinert med Forskningsrådets øvrige arbeid for støtte til forskning for innovasjon og fornyelse i offentlig sektor. Virkemidler for dette kan utvikles i FORNY2020 og tas inn som et eget delprogram eller alternativt settes opp som et eget program på et senere tidspunkt.

3. Overordnet målsetting for FORNY2020

Visjon

Forskning skaper nye muligheter – innovasjon skaper ny virkelighet. FORNY2020 skal styrke kjeden fra ny mulighet til realisering av ny virkelighet.

Hovedmål

FORNY2020 skal finansiere utvalgte prosjekter og mikrobedrifter for å øke suksessraten for realisering av ideer fra offentlig finansierte forskningsmiljøer. FORNY2020 skal delfinansiere og stimulere til profesjonalisering og effektivisering av kommersialiseringsapparatet tilknyttet offentlig finansierte forskningsmiljøer. FORNY2020 skal bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget for kommersialisering fra forskning.

Programmet kan også være myndighetenes verktøy for gjennomføring av politiske satsinger og prioriteringer for bedre utnyttelse av ideer fra forskningsmiljøene eller når det genereres et større potensiale som en følge av økt forskningsinnsats innen spesifikke sektorer.

En sentral oppgave for programmet er å bidra til at prosjekter modnes tilstrekkelig til at de ved prosjektslutt skal være i stand til å tiltrekke seg ekstern finansiering. Programmet skal derfor være sensitivt og fleksibilitet i forhold til konjunkturer og andre rammebetingelser for prosjekter og nystartede selskaper.

FORNY2020 tildeler og administrerer offentlig finansiering til forskningsmiljøers og kommersialiseringsaktørers aktiviteter for kommersialisering. Programmet skal kvalitetssikre utvelgelsen, kontrollere og følge opp anvendelsen av midlene, men skal ikke være en operatør eller utførende enhet. Alle aktiviteter gjennomføres av støttemottakerne som også har det fulle ansvaret for korrekt anvendelse av midler etter Forskningsrådets faste kontraktsvilkår og måloppnåelse i henhold til søknaden.

4. Delprogrammer

Programmet vil organiseres med tre delprogrammer; et for verifisering av teknologi og forretningsmodell, et for basisfinansiering av infrastruktur for kommersialisering og et for utvikling og efektivisering av den samme infrastrukturen. Enkelte delprogrammer er beskrevet i detalj i dette

dokumentet, mens andre deler er mer overordnet beskrevet og vil bli utviklet frem mot programmets oppstart i 2011 og i løpet av den innledende del av programperioden.

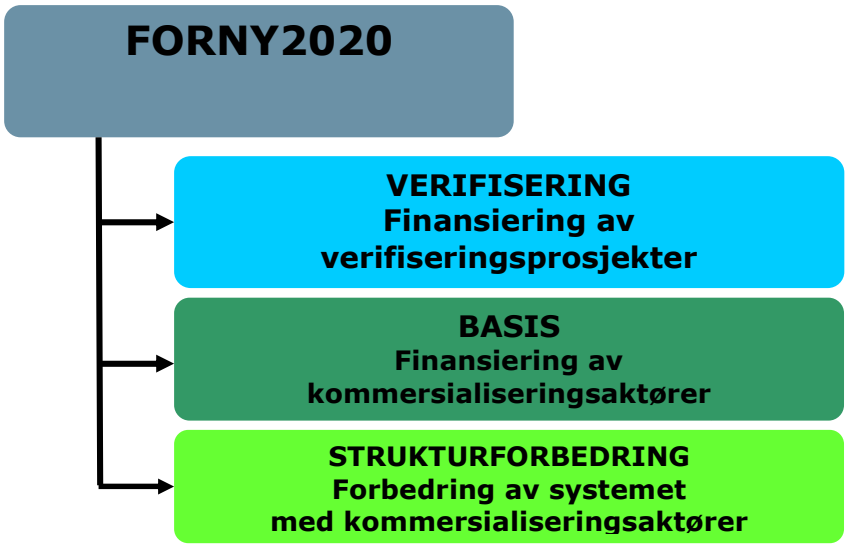

Figur 2. FORNY2020 med delprogrammer

FORNY2020 Verifisering er en konkurransebasert finansieringsordning for å verifisere ideer fra offentlig finansiert forskning. Virkemidlene skal delfinansiere prosjekter for å avklare det markedsmessige potensialet for ideene, både de teknologiske og forretningsmessige mulighetene som finnes gjennom eksisterende næringsliv eller ved egne nyetableringer. De prosjektene som avdekker et betydelig markedsmessig potensiale skal delfinansieres fram til eksisterende næringsliv eller kapitalaktører tar over. Denne delen er utviklet og beskrevet i detalj under pkt 5.1, og er klart for implementering i 2011 med utlysning høsten 2010.

FORNY2020 Basis skal bidra med basisfinansiering for kommersialiseringsaktører som betjener offentlige forskningsmiljøer, både den innadrettede og utadrettede virksomhet mot næringslivet. Delprogrammet er under utvikling, og vil være klart for utlysing høsten 2010 og implementeres fra 2011, se pkt 5.2.

FORNY2020 Strukturforbedring skal utvikle og implementere virkemidler for kontinuerlig forbedring og effektivisering av systemet bestående av kommersialiseringsaktører. I dag er systemet uhensiktsmessig fragmentert og har et klart potensiale for videre profesjonalisering. Delprogrammet er under utvikling og er overordnet beskrevet under pkt 5.3.

De tre delprogrammene vil være av varierende omfang/størrelse og kreve ulike økonomiske ressurser. Verifisering vil ha størst omfang og kreve de største ressursene etterfulgt av basisfinansiering av aktørene. Strukturforbedringstiltakene vil utvikles etter hvert og vil kreve konsentrert innsats i en utviklingsperiode og ved eventuell implementering. Foreslått prioritering mellom delprogrammene er vist i Figur 3.

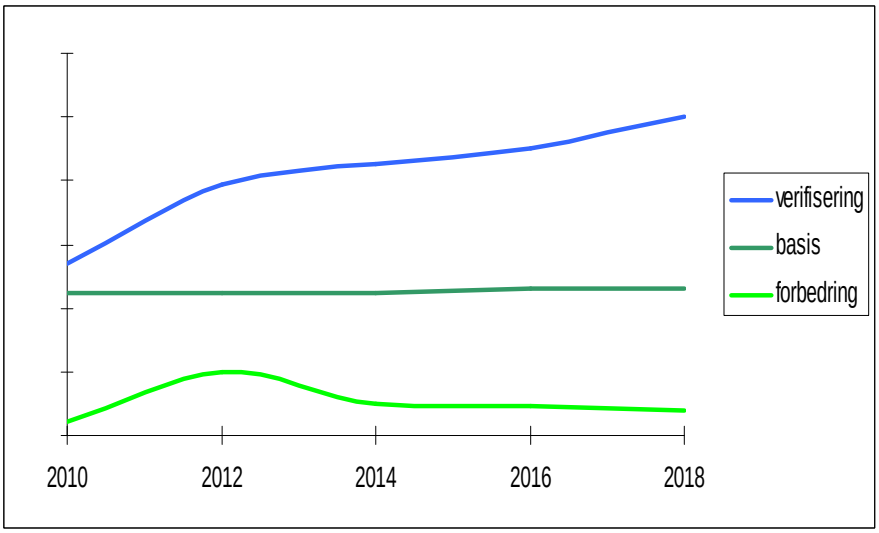

Figur 3. Prioritering av ressurser mellom delprogrammene i FORNY2020

FORNY2020 vil være i kontinuerlig utvikling for å kunne tilpasses de krav og behov som stilles til aktørene på disse ulike arenaene. Programplanen inneholder derfor ulik detaljeringsgrad for de ulike delprogrammene.

5. Beskrivelse av programmet

Dette kapittelet inneholder en mer detaljert beskrivelse av de tre delprogrammene.

5.1 FORNY2020 Verifisering – finansiering av verifisering- og utviklingsprosjekter

FORNY2020 Verifisering skal bidra til fornyelse av norsk næringsliv ved styrket konkurranse-kraft og flere vekstkraftige kunnskapsbaserte bedrifter. En utfordring i kommersialisering av forskningsresultater er at prosjektene i tidlig fase inneholder større risiko enn private investorer vil akseptere. Det er behov for finansiering av verifiseringsaktiviteter knyttet til konsept eller teknologi og forretningsmodell; aktiviteter som foregår både i forkant og i etterkant av selskapsetablering. Dette er ikke rendyrket forskning og faller ofte utenfor formålet til forskerprosjekter og de næringsrettede programmene i Forskningsrådet. FORNY2020 Verifisering skal dekke dette behovet.

Delprogrammet baserer sin virksomhet på en åpen konkurranse om finansiering av prosjektene. Dette har flere positive effekter. Konkurransen i seg selv bidrar til å skjerpe kvaliteten på prosjektideer og på beskrivelsen av disse. Stor deltakelse på konkurransearenaen øker sannsynligheten for suksess for de prosjektene som støttes. De siste årene har tilgangen av velkvalifiserte søknader til verifiseringsmiddelordningen i FORNY-programmet økt betydelig og understreket at interessen for programmet er økende. Stimuleringen til flere og bedre ideer skaper også større suksess blant ideer som ikke når opp i FORNY-konkurransen, men som har muligheter til å få finansiering gjennom

andre kanaler. Effekten kan derfor være større enn de direkte resultatene av delprogrammet og bevilgningene skulle tilsi.

5.1.1 Mål

Mål for FORNY2020 Verifisering er å:

- Sørge for å foredle forskningsbaserte ideer slik at private aktører vil overta og føre nye tjenester, prosesser og produkter frem til markedet.
- Redusere den teknologiske og kommersielle risiko i prosjektet
- Tilføre prosjekter og selskaper industrialiserings- og markedskompetanse.
- Bidra til at forskningsbaserte ideer kommer raskere til markedet.
- Bidra til økt samarbeid om kommersialisering mellom forskningsinstitusjoner og mellom forskningsinstitusjoner og næringsliv.
- Være en synlig konkurransearena som øker bevissthet om kommersialisering og bidrar til at det genereres flere og bedre ideer

Det skal genereres en portefølje med prosjekter og nystartede selskaper med verdiskapings-potensial. Prosjektene og selskapene skal ha gjennomføringsevne og vekstambisjoner.
Delprogrammet skal bidra til å realisere de beste ideene uavhengig av institusjonell opprinnelse, lokalisering eller idéhavers kjønn og etnisitet. Delprogrammet skal være resultatfokusert, og de enkelte delmålene vil bli ytterligere konkretisert med indikatorer og måltall i årlige handlingsplaner.

5.1.2 Målgruppe

FORNY Verifiserings målgruppe er de offentlig finansierte forskningsmiljøene; universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak, andre eiere og forvaltere av immaterielle rettigheter fra offentlig finansierte forskningsmiljøer, samt nystartede bedrifter som er basert på forskningsresultater fra disse.

FORNY2020 Verifisering kan rette seg mot alle fag- og næringsområder, og kan støtte arbeid med kommersialisering av produkter, prosesser og tjenester.

Søkere kan være:

- forskningsinstitusjoner på vegne av forskere eller studenter
- andre eiere eller forvaltere av immaterielle rettigheter[5] generert i offentlig finansierte forskningsinstitusjoner
- nystartede forskningsintensive mikrobedrifter[6] yngre enn 6 år og som er helt eller delvis basert på immaterielle rettigheter utviklet ved offentlig finansierte forskningsinstitusjoner.

5.1.3 Prioriterte virkemidler

[5] Immaterielle rettigheter er alle rettigheter til tekniske løsninger, metoder, prosesser og prosedyrer enten disse er patentert, kan patenteres eller ikke, samt all opphavsrett til varemerke, design, art, databaser, kretsmønster, tegninger, spesifikasjoner, prototyper, bedriftshemmeligheter og liknende.
[6] EUs definisjon av mikrobedrifter er at de skal ha mindre enn 10 ansatte og mindre enn 2 millioner euro i omsetning og/eller totalbalanse.

FORNY2020 Verifisering skal finansiere innovasjons- og kommersialiseringsprosjekter basert på ideer fra forskere og studenter i ovennevnte FoU-institusjoner og skal bidra til oppbygging av kompetanse for gjennomføring av utviklings- og kommersialiseringsarbeidet.

Programmet vil finansiere følgende aktiviteter:

1. Verifisering og utvikling av forskningsbaserte potensielt kommersialiserbare ideer

Verifiseringsstøtte kan brukes til

- forskningsbasert utvikling
- uttesting av konsept eller teknologi eller utvikling av prototype
- avklaring av anvendelsesmuligheter og markedspotensial
- utvikling og implementering av forretningsmodell
- partnersøk og etablering av samarbeidsavtaler
- lisensiering eller etablering av bedrift
- kjøp av tjenester og kompetanse knyttet til ovennevnte aktiviteter
- ledelse og administrasjon

Prosjektstørrelse, prosjektvarighet og støttegrad spesifiseres i utlysningene og kan være gjenstand for revurdering underveis i prosjektforløpet med mulighet for opp- og nedskalering av det enkelte prosjekt avhengig av fremdrift og resultater.

2. Kompetansebygging og mentorordning for prosjektleder og ledelse i nyetablerte bedrifter

Relevant lederkompetanse i prosjektet eller i et nystartet selskap er vesentlig for å lykkes. Delprogrammet vil organisere og støtte kompetanseprogram for prosjektledere, ledere i nystartede bedrifter og nøkkelpersoner i teamene for å styrke kompetansen i prosjektene.

Det skal opprettes og finansieres en mentorordning for prosjektledere og daglige ledere i de nystartede bedriftene. Mentorene skal ha relevant kompetanse og egen entreprenørerfaring eller annen næringslivserfaring fra forskningsbasert nyskaping og forretningsutvikling.

5.1.4 Kriterier for tildeling av støtte

Det stilles krav til god balanse i prosjektsøknaden mellom verifiseringsarbeidet knyttet til teknologi eller konsept, og aktiviteter knyttet til kommersiell utvikling. Tildeling kan kreve samarbeid med industripartner eller kunde, og det kan stilles krav om medfinansiering fra søker selv eller fra samarbeidspartnere. Programmets støttegrad ved finansiering av prosjekter vil følge statstøtteregelverket.

Det forutsettes at prosjektleder eller prosjektteamet har bred forretningsutviklingskompetanse. Prosjektene skal være tilstrekkelig modne til at de ved prosjektslutt skal være i stand til å tiltrekke seg ekstern finansiering.

Søknadsvurdering vil skje ved bruk av eksperter i henhold til Forskningsrådets regler for bruk av eksterne eksperter. Ekspertgruppen skal ha kompetanse på internasjonalt nivå og en sammensetning som bidrar til oppfylling av målene i Forskningsrådets opptrappingsplan relatert til entreprenørskap

blant kvinner[7]. Det kan etableres faste paneler innenfor tematiske områder. Vurdering av prosjektsøknader skjer etter fastsatte kriterier. Kriteriene skal sikre at både kommersielle og teknologiske/konseptuelle problemstillinger blir adressert.

5.1.5 Porteføljestyring og oppfølging av prosjekter

Programmet vil utvikle nye prosesser for prosjektoppfølgning basert på modeller for porteføljestyring. Det legges opp til at prosjektene blir fulgt tett underveis i prosjektforløpet i samarbeid med blant annet eksperter fra akademia, industrien og fra andre deler av virkemiddelapparatet, eventuelt satt sammen i faste paneler. Ved hjelp av ekspertene skal programmet bidra til at ulike prosjekter, ulike selskaper og prosjekter kobles sammen slik at synergieffekter tas ut. Programmet vil utnytte Forskningsrådets brede kontaktflate med eksisterende innovativt næringsliv, for å formidle kontakt som kan munne ut i lisensavtaler. Det åpnes for opp- og nedskalering av bevilgning avhengig av de resultatene som oppnås underveis i prosjektforløpet.

Oppfølging av delprogrammet for verifisering vil skje ved bruk av Forskningsrådets indikatorer for måling av effekten av brukerstyrt forskning supplert med et sett egenutviklede indikatorer. Arbeidet vil bygge videre på det som er gjennomført i forhold til mål- og resultatstyring i FORNY-programmet.

De viktigste indikatorer basert på resultatrapportering fra delprogrammet vil være:

- Andel prosjekter som resulterer i nye produkter, prosesser og tjenester
- Andel prosjekter som lykkes i å tiltrekke seg privat finansiering og omfanget av denne
- Antall lisenser eller salg av rettigheter, og verdien av disse
- Omfang av samarbeid knyttet til kommersialisering forskningsinstitusjoner imellom og mellom institusjoner og bedrifter

I tillegg vil Forskningsrådets egne og offentlige registre bli benyttet for å følge bl.a.:

- utvikling i prosjekt- og selskapsporteføljen med fokus på bedriftsøkonomiske indikatorer
- programmets evne til å nå ideer fra forskere og studenter i alle relevante FOU-miljøer
- pågående og avsluttede prosjekter i forhold til søknad/oppnådd støtte fra andre programmer og virkemiddelaktører
- FORNY-porteføljen generert i perioden 1995 til 2009 (følges til 2020)

5.2 FORNY 2020 Basis - finansiering av kommersialiseringsaktører

5.2.1 Behovet for finansiering

Erfaring, både nasjonalt og internasjonalt, tilsier at kommersialisering av forskningsresultater kun i et fåtall tilfeller er selvfinansierende. Infrastruktur for kommersialisering er en nødvendig del av innovasjonssystemet som i dag ikke i tilstrekkelig grad finansieres over forskningsinstitusjonenes ordinære budsjetter.

Dagens infrastruktur består av aktører med ulik organisering, arbeidsdeling, finansiering, eierforhold og varierende kompetanse. De komplekse oppgavene og rollene omfatter både innadrettet

[7] Handlingsplan for meir entreprenørskap blant kvinner, publikasjonsnummer K-0701, 11.02.08. Forskningsrådets opptrappingsplan for mer entreprenørskap blant kvinner, 17.12.08

virksomheten mot forskningsmiljøene og en utadrettet virksomhet mot industri, marked og finansieringsaktører. Dette er en meget krevende og utfordrende kombinasjon og stiller krav til spisskompetanse innenfor mange fag og sektorer.

FORNY-programmet har siden 1995 delfinansiert noen av disse aktørenes arbeid og det er behov for videreføring av denne støtten. FORNY2020 vil finansiere dette med basisbevigninger gjennom et delprogram som finansierer nødvendig infrastruktur og elementene som inngår i denne, både den innadrettede og den utadrettede virksomheten. Se figur 4.

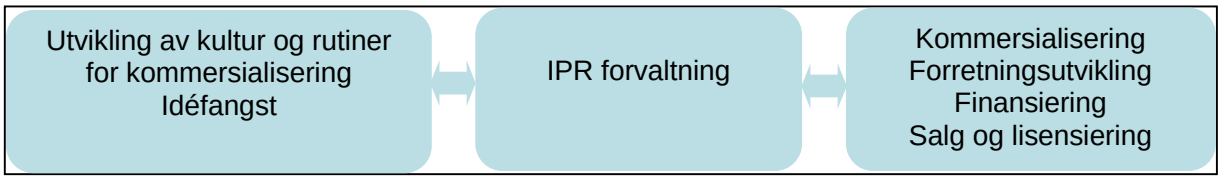

Figur 4. Infrastruktur for kommersialisering av ideer fra forskning.

En modell for dette vil bli utviklet i samarbeid med berørte parter og departementer. Arbeidet skal balansere behovet for å ivareta den kompetanse og de relasjoner som er etablert med behovet for effektivisering og profesjonalisering av hele systemet. Finansieringen skal være differensiert i forhold til aktørenes eller grupper av aktørers ulike roller og oppgaver.

5.2.2 Mål for FORNY2020 Basis

Delprogrammet skal bidra til riktig dimensjonert og kompetent infrastruktur for arbeid med kunnskapsoverføring og kommersialisering fra offentlig finansierte forskningsmiljøer.

FORNY2020s basisfinansiering skal følges opp med tilsvarende finansiering fra eierne av teknologioverførings- og kommersialiseringsaktørene.

Delprogrammet skal ha fokus på innovasjon og teknologi- og kunnskapsoverføring i bred forstand, herunder samarbeid mellom forskningsmiljøer og næringsliv og andre former for kommersialisering. Delprogrammet skal støtte kommersialiseringsaktører som arbeider med utvikling av prosjekter innen alle fag- og næringsområder.

Delprogrammet skal bidra til god integrasjon mellom kommersialiseringsaktørene og andre deler av innovasjonssystemet; Forskningsrådets andre programmer og senterordninger, entreprenørskapsutdanning, SIVAs inkubatorer og Innovasjon Norges programmer og regionale/internasjonale kontorer.

5.2.3 Målgruppe

Målgruppe for basisfinansieringen vil være kommersialiseringsaktører og IP-forvaltere eller sammenslutninger av disse som representerer norske

- Universiteter
- Høyskoler
- Forskningsinstitutter
- Helseforetak

En kommersialiseringsaktør defineres her som en organisasjon helt eller delvis eiet av en offentlig finansiert forskningsinstitusjon eller som i henhold til avtale på vegne av en slik institusjon forvalter rettigheter til kommersiell utnyttelse av forskningsresultater generert av denne, og som har som oppgave å:

- legge til rette for og spre kunnskap om muligheter for anvendelse av forskningsresultater
- sikre og forvalte rettigheter til kommersiell utnyttelse av forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsmiljøer
- videreutvikle potensielt kommersialiserbare ideer for å få frem nye og forbedrede produkter, tjenester og prosesser

Oppfølging av basisfinansieringen vil skje ved monitorering av indikatorer som vil bli utviklet i samarbeid med aktørene og de bevilgende departementer. Områder for monitorering kan være:

- stabens sammensetning og kompetanse
- omfanget av samarbeid med industri og næringsliv
- antall lisenser eller salg av rettigheter, og verdien av disse
- omfang av kommersialiseringer forskningsinstitusjoner imellom og mellom institusjoner og bedrifter

5.3 FORNY 2020 Strukturforbedring - forbedring av systemet med kommersialiseringsaktører

Mens delprogrammet for basisfinansiering i samarbeid med forskningsinstitusjonene skal sikre at forskningsmiljøene over hele landet har tilgang til et apparat for kommersiell utvikling av gode ideer, skal delprogrammet for strukturforbedring bidra til at dette apparatet profesjonaliseres og videreutvikles.

Evalueringen av FORNY-programmet i 2009 peker på at kommersialiseringsaktørene som FORNY-programmet har delfinansiert representerer et fragmentert system med liten grad av samarbeid. Aktørene har ulik eierstruktur, ulikt mandat, varierende oppgaver og varierende grad av profesjonalitet. Dette er et system under utvikling der flere av de store aktørene først ble startet opp i 2004. Det er derfor behov for fortsatt utvikling på mange felt og for å stimulere til samhandling slik at den beste kompetanse anvendes uansett hvor i landet ideene unnfanges.

Det pågår en positiv modning og endringsprosess i systemet. FORNY2020 vil ta en aktiv rolle i denne prosessen og finansiere konkrete tiltak som underbygger samhandling og styrket mobiliteten både for ideer og tilgjengelig spisskompetanse. Virkemidler for å akselerere disse prosessene skal utvikles i tett dialog med eiere og interessenter. Eksempler på virkemidler er:

- incentiver for omstrukturering, samhandling og spesialisering
- finansiering av kompetanseutviklingsprogrammer
- finansiering av utvikling og implementering av digitale verktøy
- finansiering av nettverksbygging mot nasjonale og globale markeder, industri og finansaktører

Delprogrammet vil kreve konsentrert innsats i en utviklingsperiode og ved eventuell implementering. Foreslått allokering av ressurser i forhold til de andre delprogrammene er vist i Figur 3.

6. Forholdet til andre tiltak i Forskningsrådet, det øvrige virkemiddelapparatet og andre aktører

6.1 Samordning med andre programmer og sentre i Forskningsrådet

Forskningsrådets næringsrettede programmer
FORNY 2020 vil komplettere Forskningsrådets tilbud innenfor den næringsrettede forskningen ved å tilby finansiering av verifiserings- og kommersialiseringsaktiviteter. Programmet vil samspille med blant annet:

SkatteFUNN tilbyr opp til 20 % skattefradrag i kostnader til forsknings- og utviklingsaktiviteter påløpt i godkjente prosjekter der også bedrifter som ikke er i skatteposisjon kan søke. Ordningen er et viktig, men ikke tilstrekkelig tilbud til FORNY 2020s målgruppe.

Brukerstyrte Innovasjonsprosjekter (BIP) er et hovedvirkemiddel i Forskningsrådets satsing på næringsrettet forskning og utvikling. Et utvalg av Forskningsrådets spesifikke og store programmer tilbyr BIP innenfor sitt aktuelle satsningsområde. I tillegg er Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) rettet mot bedrifter med en strategi som faller utenfor de spesifikke og store programmenes tilbud. Det forventes at en betydelig andel av bedriftene som er etablert med støtte fra FORNY 2020, vil søke delfinansiering av videre FoU-aktiviteter fra programmer som tilbyr BIP.

Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) har ansvar for å bidra til økt innovasjon og verdiskaping i regionalt næringsliv, og arbeider konkret for økt samhandling mellom forskningsinstitusjoner, bedrifter og regionale myndigheter. Økt forskningsaktivitet regionalt og bedre forståelse for behov i markedet vil kunne generere flere potente ideer fra forskningsmiljøene som igjen gir tilfang av prosjekter som kvalifiserer for støtte fra FORNY2020.

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) har til hensikt å bygge opp eller styrke norske forskningsmiljøer som arbeider i tett samspill med innovativt næringsliv. Formålet er å støtte langsiktig forskning som fremmer innovasjon og næringslivets konkurransekraft. En rekke av prosjektene som disse samarbeidene resulterer i vil kunne kommersialiseres ved hjelp av FORNY 2020.

Norwegian Centres of Expertise (NCE) er etablert i et samarbeid mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA, og skal få fart på nyskaping i regionale bedriftsmiljøer gjennom samarbeid mellom bedrifter, forskere, høyskoler og offentlige myndigheter. Bedriftene og forskningsmiljøene knyttet til sentrene er eiere av potente prosjekter, innehar nødvendig kompetanse og nettverk, og vil være viktige ”leverandører” av prosjekter som kvalifiserer for finansiering fra FORNY2020. Bedriftene kan være mulige samarbeidspartnere for kommersialiseringsprosjektene eller potensielle kunder i prosessen.

Grunnforskning
FORNY2020 støtter utvikling av ideer som oppstår i forskning som foregår isolert fra næringsliv og marked. Mange store innovasjoner har sitt utgangspunkt i grunnforskning.

I Forskningsrådets nye strategi *I front for forskningen* benyttes et utvidets kvalitetsbegrep som favner ”fler- og tverrfaglighet, en mer tematisk orientert fagutvikling og anvendelse”. Dette innebærer at

anvendelsespotensial heretter er en integrert del av kvalitetsvurderingen. Ved å etterspørre anvendelse i grunnforskning som finansieres av Forskningsrådet vil søkerne bevisstgjøres det samfunnsmessige nytteaspektet.

6.2 Samordning med andre virkemiddelaktørers programmer og tiltak

Evalueringen anbefaler at Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA i større grad koordinerer sine virkemidler med tanke på hele kommersialiseringsprosessen.

FORNY2020s tiltak bør suppleres og komplementeres med virkemidler og tiltak fra SIVA og Innovasjon Norge (IN). SIVA-finansiert infrastruktur og etablering av inkubatorer og forskningsparker representerer et vesentlig virkemiddel for prosjektets tidligfase og gjennom eventuell selskapsetablering. Videre har SIVA vesentlige eierandeler i 7 av de 14 KAene som i dag har avtale med FORNY-programmet, og har en sentral plass i FORNY2020s virksomhet med utvikling av kommersialiseringsaktørene. Forskningsrådet ønsker å bidra til at samarbeidet mellom FORNY2020 og SIVA styrkes både i prosjektutviklingen og i utviklingen av KAene.

FORNY2020s virkemidler bør også suppleres og komplementeres med virkemidler fra IN, spesielt i de tilfeller hvor utviklingsprosjektet støttet av FORNY2020 skal videreføres til etablering som et oppstartsselskap. Kompetanse og nødvendig kapital for nyetablering er utenfor Forskningsrådets kjernekompetanse og virkemidler, men innenfor INs normale virkeområde. Dette vil også gjelde nye tiltak som er under utvikling i IN.

INs etablerings- og inkubatorstipendier og regionale og sektoriale støtteordninger bør åpnes for FORNY2020-finansierte prosjekter i selskapsetableringsfasen. Det samme gjelder INs industrielle forsknings- og utviklingskontrakter og tilsvarende offentlige forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) som først kan komme til anvendelse etter at det er etablert et selskap. Dette gjelder også INs ulike lånefinansieringer som bør ha en åpning for FORNY2020-finansierte prosjekter og oppstartselskaper.

Denne rolledelingen mellom FORNY2020, SIVA og IN er i ferd med å finne sin form. I tillegg vil programmet bruke det etablerte Samarbeidsutvalg (SU) på ledernivå for Forskningsrådet, SIVA og Innovasjon Norge for aktivt å koordinere servicetilbudet til brukerne for å sikre samordning av virkemidlene og samspill med andre deler av innovasjonssystemet..

Det vil bli lagt vekt på å opprettholde dialogen med de offentlige såkorn- og investeringsfondene og administrasjonen av såkornordningen i Innovasjon Norge for å trekke veksler på den kunnskap og innsikt de har i finansieringen av nyetableringer. Andre viktige medspillere i kommersialiserings- og industrialiseringsprosessen er Norsk designråd og Patentstyret som har egne tiltak og virkemidler som kompletterer FORNY2020.

6.3 Samordning med øvrige tiltak

Regionale forskningsfond skal styrke forskning for regional innovasjon og utvikling ved å støtte regionens prioriterte innsatsområder og mobilisere til økt FoU-innsats. Forskningsfondene skal støtte FoU-prosjekter i bedrifter, offentlige virksomheter og/eller forskningsmiljøer. Fondene vil ikke ha et spesielt kommersialiseringsfokus, men forskningsprosjekter støttet av regionale forskningsfond kan føre til nye ideer med et kommersielt potensial. Nye bedrifter som etableres på grunnlag av aktiviteter finansiert av de regionale forskningsfondene kan søke FORNY 2020 om støtte.

Eurostars er et europeisk FoU-program dedikert til forskningsintensive små og mellomstore bedrifter. Programmet setter ingen begrensninger i forhold til bransjer, sektorer eller teknologiske områder, men stiller krav om at prosjektene har som mål å utvikle et nytt produkt, prosess eller tjeneste. Bedrifter som er etablert med støtte fra FORNY2020 kan i samarbeid med minst en partner fra et annet Eurostar-land søke støtte til videre FoU-aktiviteter fra Eurostars.

7. Internasjonalt samarbeid

Forskningsrådet vil videreføre det internasjonale samarbeidet knyttet til kunnskap om offentlig initierte stimuleringsaktiviteter for økt forskningsbasert næringsutvikling. Sentrale områder for samarbeid er erfaringsutveksling knyttet til ulike virkemidler, modeller for organisering av kommersialiseringsarbeidet og samspill i ulike deler av innovasjonssystemet. Samarbeidet foregår både med enkeltorganisasjoner, gjennom EU-programmer og gjennom The Association for Technology Implementation in Europe **(**TAFTIE**).** Det kan også bli aktuelt med programsamarbeid med liknende programmer i andre land, eller bilateralt samarbeid med bedrifter eller bedriftsorganisasjoner i andre land. Evaluering og rangering kan da skje på internasjonalt nivå.

8. Kommunikasjon

FORNY2020 skal spre informasjon om ideer og prosjekter fra offentlig forskning som er lansert på markedet for å skape et godt grunnlag for bedre overføring av ideer til eksisterende næringsliv.

Programmet skal spre informasjon om resultater og eksempler på vellykkede kommersialiseringer til samfunnet i bred forstand og til politiske myndigheter. Kommunikasjon om programmets virkeområde, virkemidler og resultater skal ha høy prioritet. Kommunikasjonsarbeidet skal bidra til å synliggjøre hvordan ideer fra forskning kommer til nytte for samfunnet.

All kommunikasjon skal kvalitetssikres med tanke på å nå de mest lovende forskningsbaserte kommersialiseringsprosjektene og nystartede forskningsbaserte vekstbedriftene, uavhengig av idehaver eller gründers institusjonelle tilknytning, lokalisering, kjønn eller etnisitet.

Nettsidene, riks- og regionale medier skal være hovedverktøy for formidling. Det skal utarbeides en kommunikasjonsplan for programmet som oppdateres årlig. Resultatene av kommunikasjonsarbeidet (antall artikler og reportasjer) skal rapporteres til divisjonsstyret og bevilgende departementer hvert år.

9. Budsjett

FORNY2020 vil være et sentralt virkemiddel for å nå målsetningene i forskningsmeldingen for 2009-2013 om å utnytte forskningsresultatene til beste for samfunnet. Totale FoU-utgifter i universitets, høyskole og instituttsektoren økte fra 11 mrd. kr. i 1997 til 16 mrd. kr. i 2007 og økningen i U&H-sektoren alene var på nesten 2 mrd. kr i tiårsperioden, se figur 5. Til sammenlikning

utgjorde FORNY-programmets budsjett for 2009 vel en halv prosent av de samlede offentlige forskningsbevilgningene.
Det er behov for en betydelig opptrapping av innsatsen for å utnytte og realisere den kunnskap som skapes i forskningsmiljøene. Den økte forskningsinnsatsen gir grunnlaget for at det genereres flere og bedre ideer med forretningsmessig potensiale og øker behovet for kommersialiseringskapasitet. Kostnadsutviklingen i norsk næringsliv fører også med seg et økt behov for større produktivitet og verdiskaping i eksisterende og nyetablert næringsliv. Dette krever at ny kunnskap i større grad implementeres i industrien.

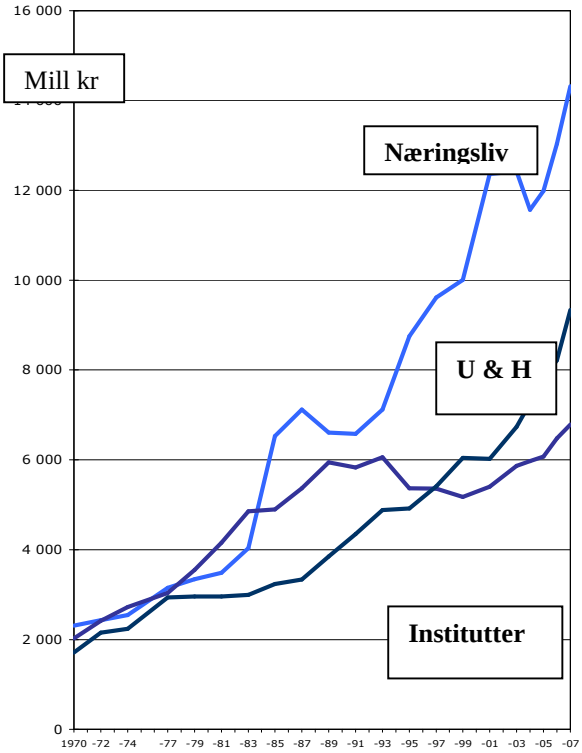

Figur 5. FoU utgifter i Norge 1970-2007 Kilde: NIFU STEP/SSB

Dagens nivå

Budsjettet for 2009 for FORNY var til sammen 127 mill. kr, fordelt med 71 % fra NHD, 11 % fra KRD, 10 % fra KD og 4% fra henholdsvis FKD og LMD. Bevilgning for overgangsløsningen i 2010 er 116 mill. kr., med fordeling på ulike departementer som vist i Figur 6.

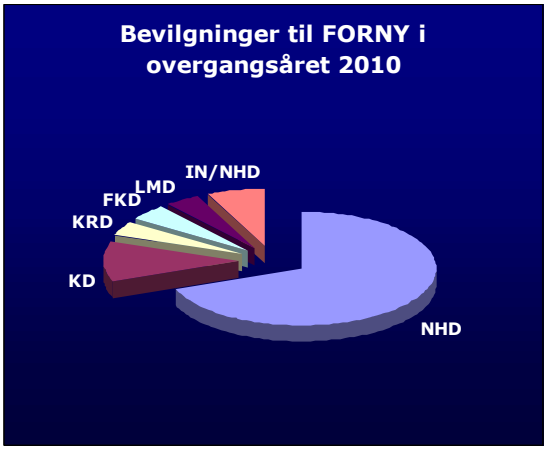

Figur 6. Bevilgninger for overgangsåret 2010

Ambisjon for FORNY2020

Forskningsrådet har ambisjoner om at FORNY2020 bør være et sentralt virkemiddel for å nyttegjøre ideer fra offentlig finansiert forskning og legger opp til årlig opptrapping i tråd med programmets utvikling og samfunnets behov. Opptrappingen vil allokeres til:

- en styrket finansiering av potensielt kommersialiserbare ideer. Tilgangen på velkvalifiserte søknader til verifisering har vært markant. Ved siste utlysning høsten 2009 kom det inn 76 søknader, en økning på 30% fra året før. Dette er en betydelig økning og indikerer behovet for ytterligere midler på dette feltet. Den foreslåtte vekst på 30 mill for 2011 planlegges anvendt til dette arbeidet.
- et forbedret og profesjonalisert kommersialiseringssystemet rundt forskningsmiljøene. Det legges opp til et eget delprogram for å sette fart på utviklingen av kommersialiserings-systemet. Dette vil kreve økte ressurser før effekten og mulige innsparinger blir en realitet.

10. Styring og ledelse av programmet

Forskningsrådet har i prinsippet tre styrings- og beslutningsnivåer; Hovedstyret, divisjonsstyrer og programstyrer. Divisjonsstyret for innovasjon oppnevner programstyret for FORNY2020 for en periode på inntil 4 år. Medlemmene skal ha kompetanse på høyt faglig nivå og ha kompetanse fra ulike faser i kommersialiserings- og nyskapingsprosesser. Likestillingslovens bestemmelser om kjønnsfordeling skal legges til grunn. Programstyret skal ha 7 medlemmer. Medlemmene rekrutteres fra FoU-miljøer, kunnskapsbasert næringsliv og finansieringsmiljøer, helsesektoren og sentrale posisjoner i samfunnslivet. Departementsansatte kan oppnevnes som programstyremedlem eller observatør.

Programstyret får sitt mandat og bevilgningsfullmakt fra divisjonsstyret for innovasjon og opptrer på vegne av Forskningsrådet. Styret er ansvarlig for at programmet når de oppsatte mål og

gjennomføres på en mest mulig effektiv måte i henhold til de rammer som er vedtatt av divisjonsstyret. Programstyret er ansvarlig for programmets strategi, faglige innhold og framdrift.

Programstyret avgjør selv i hvilken grad det er behov for komiteer for å følge opp spesielle tema eller prosesser. Programstyret vil utarbeide en plan for kommunikasjon og informasjonsspredning. Denne vil omfatte hvordan programmet vil stille krav til formidling av innovasjonsprosjektene, hvordan programmet samlet sett skal presentere resultater og hvordan programstyret skal utøve sin rådgivning mot myndigheter, næringsliv og øvrig allmennhet.

11. Evaluering

Programmet skal monitoreres løpende i forhold til noen klare indikatorer og parametre for den merverdi programmet tilfører, både på program- og delprogramnivå. Dette vil skje ved bruk av Forskningsrådets indikatorer for måling av effekten av brukerstyrt forskning supplert med et sett egenutviklede indikatorer. Arbeidet vil bygge videre på det som er gjennomført i forhold til mål- og resultatstyring i FORNY-programmet. Arbeidet kan utføres av programadministrasjonen eller av eksterne miljøer. Programstyret skal foreta en årlig vurdering av virkemidlene og foreta nødvendige justeringer.

Det legges opp til midtveisevaluering etter 5 år samt sluttevaluering i henhold til Forskningsrådets retningslinjer. Det kan i tillegg bli gjennomført utredninger og analyser av programmets aktiviteter etter behov.